

Zpráva o činnosti Českého výboru ICOM ve volebním období 2000–2002 se zvláštním zřetelem k roku 2002

Dámy a pánové, milí přátelé, vážení hosté,
na konci tříletého volebního období 2000–2002 před vás předstupujeme se zprávou o činnosti předsednictva Českého výboru ICOM, které pracovalo ve složení Katka Tlachová (předsedkyně), Pavla Seitlová (tajemnice), Vladimíra Šplíchalová (pokladník), Vladimír Brych a Filip Wittlich (členové předsednictva). O své činnosti jsme se vás snažili informovat pravidelně jak na výročních zasedáních, tak operativně prostřednictvím naší webovské stránky, proto se nyní zaměřím spíše na uplynulý rok 2002.

Členské a organizační záležitosti

Lze říci, že členská základna Českého výboru ICOM je v posledních letech stabilizovaná a v obou kategoriích – individuální i institucionální – dochází pouze k malým výkyvům. V roce 2002 jsme měli 67 individuálních členů, jednoho čestného člena (Prof. Jelínek) a 39 institucionálních členů: oproti předchozímu roku ubylo Muzeum Těšínska v Českém Těšíně. Naopak jsme se rozrostli o Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války a Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Všechny nové členy v Českém výboru vítáme a těšíme se na spolupráci.

Předsednictvo Českého výboru ICOM se sešlo v průběhu roku celkem 6x, z toho 5x v Praze a 1x v Brně. Naléhavé záležitosti se řešily operativními schůzkami, telefonicky či e-mailem. I když uplynulý rok byl poměrně náročný na rozsah činností, můžeme konstatovat, že se nám daří efektivně a prakticky spolupracovat při jejich zajišťování.

Spolupráce s profesními institucemi

Po celé volební období jsme se mohli opírat o tradičně dobrou spolupráci s Ministerstvem kultury ČR, a to zejména s odborem movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií. Velké pochopení a podpora ze strany věcného odboru, který v podstatné míře vyhověl našim žádostem o grant na vybrané projekty, je pro vlastní činnost Českého výboru ICOM rozhodující. Věřím, že můžeme jménem celé organizace vyslovit pracovníkům MK ČR upřímné poděkování za podporu a spolupráci.

V roce 2002 byla vyvrcholením spolupráce s Ministerstvem kultury ČR mezinárodní konference Mezinárodního výboru pro bezpečnost v muzeích ICMS-ICOM, která proběhla v Brně a Praze ve dnech 31. 8.-6. 9. a na níž se organizačně podílela také AMG a Moravská galerie.

Hlavním tématem této výroční konference byla Vzdělávání pracovníků v oblasti bezpečnosti v muzeích. Zahraniční i domácí hosté se mohli seznámit jednak s přístupy k řešení bezpečnosti sbírek a kulturních institucí v různých zemích a také jsme mohli představit i naše instituce a jejich zabezpečení. Konference se zúčastnilo celkem 75 muzejních pracovníků z celého světa i z ČR. Protože její konání následovalo velmi brzy po povodních, velká část přednášek i zájmu se týkala právě řešení mimořádných událostí. Tomuto tématu byla věnována také značná část diskuse. Někteří z účastníků se mohli na vlastní oči přesvědčit o díle zkázy, které za sebou u nás srpnová povodeň napáchala. Sympatickým gestem účastníků bylo i vybrání částky 23.884 Kč, která byla zaslána na povodňové konto Asociace muzeí a galerií ČR. Rovněž často zazněla, ať již v přednáškách, tak i v diskusích, potřeba změny přístupu k bezpečnosti kulturního dědictví v souvislosti s globálním terorismem, který svět probudil 11. září 2001.

Vedle pražských a brněnských institucí navštívili účastníci Lednicko-valtický areál a zámek v Lednici, dále po cestě do Prahy města a památky v Třebíči a Telči a o víkendovém post conference tour i zámky Frýdlant, Sychrov, Bečov a Kozel a města Liberec a Karlovy Vary. Lze konstatovat z ohlasů účastníků, že konference, byť organizována v nepříznivých podmínkách

popovodňové deprese, byla úspěšná. Přinesla nové náměty, kterými se bude ICMS zabývat, a také nové podněty pro vlastní činnost muzeí a dalších kulturních institucí.

Pokračovala rovněž neformální spolupráce s AMG. Tradičně jsme využívali nabídky kolegů z AMG a prezentovali jsme ČV ICOM informačními a propagačními materiály na brněnském Regiontouru, konaném každoročně v lednu. Naší další dlouhodobou spoluprací bylo pořádání workshopů muzejního managementu v rámci česko-holandského projektu Matra a vydávání publikací s odbornými texty k těmto workshopům.

V dnech 16.-18. října 2002 jsme se spolupodíleli na pořádání konference „Muzeum a změna“.

Společně s AMG připravujeme již delší dobu k publikaci příručku o zpřístupňování muzejních a galerijních expozic tělesně a smyslově postiženým – Muzea pro všechny. Zde vycházíme z francouzského originálu, takže byl zpracován překlad, delší dobu jsme čekali na povolení francouzského vydavatele k užití díla, proběhly konzultace s Ligou vozíčkářů, byly zapracovány jejich připomínky a nyní probíhají redakční práce. Příručka, oproti plánovanému v roce 2002, by měla spatřit světlo světa v letošním roce a samozřejmě bude distribuována všem našim členům.

Zpráva o činnosti Českého komitétu Modrého štítu v r. 2002

Nadále pokračuje systematická práce Českého komitétu Modrý štít, jehož členy jsou kromě zástupců Českého výboru ICOM také Česká archivní společnost a pobočka České informační společnosti při Státním ústředním archivu, Český výbor ICOMOS a Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, člen IFLA v ČR. Český komitét Modrý štít je neziskovou národní společností Mezinárodního komitétu Modrý štít (International Committee of the Blue Shield) na území České republiky. Jeho činnost vychází z vědomí nezbytnosti spolupráce a koordinace při prevenci katastrof a nepředvídatelných událostí, při racionálním nasazení techniky a prostředků určených pro záchranu ohroženého kulturního dědictví a nápravu případných škod. Posláním Českého komitétu Modrý štít je preventivní ochrana, zmírňování rizik a pomoc při záchraně kulturního dědictví ohroženého přírodní katastrofou, selháním člověka či ozbrojeným stětutím.

Činnost Českého komitétu Modrého štítu v r. 2002

ČKMŠ dne 13. 6. 2002 uspořádal ve Východočeském muzeu v Pardubicích seminář Řešení krizových stavů v archivech, knihovnách, muzeích a památkových objektech, kde přednesli tematické referáty pracovníci z oblasti kulturního dědictví (MK, SUA, NK, NM), krizového řízení VŠE, Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru. Semináře se účastnilo 116 pracovníků archivů, knihoven, muzeí a památkových ústavů.

18. 11. v Národním muzeu uspořádal seminář Povodeň – a co dál ..., který se věnoval zhodnocení škod, přehledu současného stavu a především možnostem dalšího postupu na záchranu papírových materiálů tč. hluboce zmrazených v Mochově.

Připravil projekt pro vyhledávání a analýzu rizik živelných pohrom v muzejní síti ČR

Soustavně udržoval vlastní webovské stránky s informacemi, vzorovými materiály, legislativními normami ze sféry své působnosti.

Soustavně usiloval o získání dalších spolupracovníků a prověřil a aktualizoval starší kontaktní adresy pro poskytování pomoci ve stavu nouze, a to jak ve všech oblastech kulturního dědictví (ve všech paměťových institucích) tak v rámci Integrovaného záchranného systému

Zveřejnil na svých domovských stránkách seznam restaurátorů evidovaných MK

Informoval zahraniční partnerské organizace ICBS o povodňových škodách v ČR a celkově o činnosti Českého komitétu Modrého štítu od jeho vzniku .

K odborné problematice ochrany a záchrany kulturního dědictví připravuje ČK MŠ příručku Plán prevence rizik a náprava škod způsobených haváriemi nebo živelnými pohromami. Vydání publikace se předpokládalo v roce 2002, avšak mimořádné okolnosti spojené se srpnovými povodněmi zasáhly do její koncepce a náplně – příručka byla rozšířena a upravena tak, aby reflektovala zkušenosti z této katastrofy, a k jejímu vydání dojde v roce 2003. Koordinátorem je ing. Jana Kadeřábková z NM-NpM.

Spolupráce s orgány ICOM

Spolupráce ČV ICOM se sekretariátem ICOM v Paříži byla po celé období dobrá a operativní. Pravidelně se navzájem informujeme o své činnosti a v součinnosti vyřizujeme členskou agendu. Předsedkyně ČV se každoročně účastní zasedání Poradního sboru ICOM, který projednává další rozvoj a směřování organizace a vydává doporučení valnému shromáždění ICOM.

Nejdůležitějším konkrétním výstupem naší spolupráce byla v průběhu našeho volebního období publikace „100 Missing Objects – Looting in Europe“ (zahrnující jako jednu ze čtyř zemí i Českou republiku) a uspořádání tiskové konference k jejímu vydání – o tom všem jsme vás podrobně informovali v loňském roce.

Nedaří se však výrazněji zvyšovat podíl členů z ČR na práci jednotlivých odborných komisí, v jejichž činnosti tkví smysl a těžiště ICOM jako mezinárodní profesní organizace muzejních pracovníků. Je zde samozřejmě několik světlých výjimek, kterých si velmi vážíme – například aktivní působení členů z ČR v komisích pro bezpečnost muzeí, v nově založené komisi IC MEMO – International Committee of Memorial Museums in Remembrance of Victims of Public Crimes, pro užité umění, sklo, v kostýmní sekci ICOM, v přidružených organizacích pro technická muzea, zemědělská muzea či muzea v přírodě. Již tradičně na tomto místě připomínáme, že je velmi žádoucí, aby všichni členové využívali tohoto svého členského práva a přihlásili se do komisí podle svého odborného zájmu. ČV ICOM hodlá jejich aktivní práci v komisích všemožně podporovat (včetně finančních příspěvků na účast na konferencích).

Spolupráce v rámci středoevropské regionální skupiny CEICOM

Setkání představitelů středoevropské skupiny CEICOM se koná každý rok v některé z členských zemí – průběžně jsme vás informovali o setkání v říjnu 2000 v Praze, jehož pořádání se stalo jednou z hlavních akcí ČV ICOM v uvedeném roce; v říjnu 2001 pořádalo výroční zasedání Slovinsko a v roce 2002 se pořadatelství ujalo Německo. Zástupci jednotlivých zemí byli ve dnech 1. až 2. července 2002 pozváni do Lipska – ČV ICOM zastupovali dr. Dittertová a dr. Vojtal. Témata dvoudenního zasedání byla prezentace historie v muzeích po roce 1989/90 a nová média v muzeích a při studiu muzeologie. První den zasedání probíhal v Institutu soudobých dějin. Účastníci absolvovali prohlídku expozic, které představují nejen dějiny totality a teroru v bývalé NDR. Důraz je kladen na fenomén ztráty, hledání a nalézání identity, expozice je pojatá velice moderně s celou paletou současných vyjadřovacích prostředků a působí na návštěvníka dosti silně, místy snad až příliš expresivně. Pojímá fenomén Německa od roku 1945 s nastupující, silící a dominující akcentací dvou německých států a dvou společností. Následovaly krátké referáty přítomných o stavu expozic současných dějin v jednotlivých zemích střední Evropy. Za Českou republiku referovala Eva Dittertová, shrnula stav expozic k současným dějinám v českých muzeích.

Druhý jednací den se odehrával na půdě Vysoké školy pro techniku, hospodářství a kulturu v Lipsku. Zdejší katedra muzeologie má tradici výuky dlouhou již takřka pět desetiletí a v německy hovořících zemích značné renomé. Jednotliví referenti hovořili o názorech, vývoji a situaci ve svých muzeích či institucích, o využívání tzv. nových médií. Jednalo se o zajímavý přehled široké palety přenosů textových a obrazových informací, tyto programy byly směřovány hlavně do prostoru, který nazýváme prací s návštěvníky. Také nechyběly badatelské a vzdělávací vstupy a výstupy, v tomto případě příklady lipské školy nebo univerzity v Zagrebu, kde je výuka muzeologie

organizovaná při ústavu informatiky. Petr Vojtal ve svém referátu zdůraznil, že lze užívat všech možných způsobů novodobé prezentace, podal základní nástin vývoje moderních vyjadřovacích prostředků v muzeích. Referáty z tohoto setkání jsou k dispozici na stránkách CEICOM, podrobnější zpráva účastníků z ČR byla publikována na internetové stránce ČV ICOM a v bulletinu AMG.

V minulém roce se podařilo dokončit projekt „Muzejní legislativa v zemích CEICOM“, podpořený grantem ústředí ICOM v Paříži. Výsledek je také k dispozici na internetové stránce ČV ICOM a v této podobě je možno jej průběžně aktualizovat podle toho, k jakým změnám bude v jednotlivých zemích v této oblasti docházet.

Spolupráce se Slovenským komitétem ICOM

ČV ICOM a SK ICOM udržovaly po celé uplynulé období úzké pracovní kontakty, vzájemně se informovaly o svých akcích, vysílali účastníky na akce, pořádané jedním z výborů, zasílali si publikace atd. V tomto duchu byla také potvrzena smlouva o spolupráci mezi oběma výbory. Každoroční pracovní setkání proběhlo v roce 2000 v Pezinku a v roce 2001 v Památníku Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami. Vloni se bohužel z důvodů pracovního vytížení obou předsednictev neuskutečnilo, nic to však nemění na oboustranném zájmu o další rozvoj spolupráce.

Vlastní činnost Českého výboru ICOM

Po celé volební období se ČV ICOM zaměřoval zejména na podporu a rozvoj kulturní spolupráce, vědecké práce svých členů a její propojení se zahraničními programy. Nadále jsme se věnovali činnosti směřující ke zlepšení ochrany kulturního dědictví, zprostředkování poznatků ze zahraničí a rozvoj mezinárodní spolupráce.

Jak jsem již několikrát zmínila, staly se nechtěnou prioritou naší činnosti v uplynulém roce katastrofální srpnové záplavy a úsilí o zmírnění jejich následků. ČV ICOM se do něj zapojil v součinnosti s AMG rozsáhlou informační kampaní – podrobnou zprávu v angličtině, s konkrétními potřebami jednotlivých poškozených institucí, jsme rozšířili do mezinárodní odborné veřejnosti prostřednictvím informačního serveru ICOM-L (cca 900 uživatelů). Ohlasy přišly okamžitě a byly četné – jednalo se o vyjádření podpory, nabídky pomoci, finanční i odborné, z nichž některé jsme přesměrovali do konkrétních institucí (takto cíleně jsme spolupracovali např. s NTM v Praze). Jsme rádi, že ČV ICOM přispěl alespoň malým podílem na pomoc postiženým muzeím: již jsem se zmínila o sbírce při konferenci ICMS, ze SRN jsme dostali prostředky na zakoupení jednoho vysoušeče a z vlastních finančních prostředků jsme vyčlenili 150 tis. Kč na odstraňování následků povodní. V závěru roku jsme se podíleli na pořádání semináře „Povodně ... a co dál?“ v NM a vyslali jsme jednu zástupkyni na seminář s podobnou tematikou do Grazu (viz níže).

Každoročně jsme se snažili maximálně využít Mezinárodního dne muzeí k propagaci naší práce. Nejen členská muzea dostala k dispozici plakát a tiskové informace. Jsme přesvědčeni, že česká muzea a galerie nabízejí mnohé zajímavé programy a akce, ale je nám líto, že mnohdy o nich není ani předsednictvo ČV, ani širší veřejnost dostatečně informována. V tomto ohledu bychom se měli zaměřit na zlepšení vzájemné komunikace a naučit se lépe využívat vzájemných možností.

ČV ICOM každoročně podporuje pořádání mezinárodního konzervátorsko-restaurátorského semináře, na jehož přípravě se pravidelně podílí oborová komise konzervátorů-restaurátorů a preparátorů (KRP) při AMG a Technické muzeum v Brně. Vloni se seminář konal ve dnech 17.–19. 9. v Pardubicích a podílelo se na něm také Východočeské muzeum v Pardubicích a Univerzita Pardubice. Zúčastnilo se jej 219 účastníků, z toho 6 z Německa, 2 z Chorvatska a 8 ze Slovenské republiky. Program semináře zahrnoval 24 příspěvků, které byly rozděleny do přednáškových bloků dle jednotlivých materiálů, moderovaných příslušnými specialisty pro daný obor. Hlavním připraveným tématem semináře byla ochrana historických předmětů vyrobených z plastů. Z tohoto důvodu byly požádáni o příspěvky i kolegové z německého svazu restaurátorů VdR, kteří mají s

konzervací tohoto materiálu větší zkušenosti. Následkem mimořádných povodňových událostí však doznal program řady změn. Organizátoři zařadili do programu aktuální informace o stavu sbírkového fondu v institucích zasažených povodní (Státní ústřední archiv v Praze, Národní knihovna, AÚ AV ČR, Středočeské muzeum v Rostokách u Prahy) a diskusi k možným návrhům řešení jejich záchran. Velmi užitečná a podnětná byla prezentace metod pro vysoušení knih a jiných dokumentů na papíře.

Přednesené referáty, publikované ve sborníku a diskuse s jejich autory přímo na semináři umožňuje účastníkům seznámit se s nejnovějšími výsledky aplikací metod při konzervování a restaurování a následně jejich operativní využití při své práci. To se projevilo zejména v souvislosti s povodňovými událostmi, kdy byly aktuálně prezentovány metody k záchraně knih a archiválií. Setkání bylo rovněž využito k získání a shrnutí zkušeností s povodňovými událostmi, které budou sloužit jako jedny z podkladů k vypracování publikace v rámci projektu Modrý štít.

Příspěvky zahraničních účastníků na téma ochrana a konzervace plastů ukazují přístupy a způsoby řešení této problematiky v zahraničí. Tyto informace jsou velmi cenné, jelikož v našich podmínkách nebyla ochraně tohoto materiálu věnována zatím větší pozornost. Seminář je významný také v tom, že vytváří ojedinělé podmínky pro pravidelné setkávání konzervátorů-restaurátorů z celé ČR i pracovníků z příbuzných profesí a umožňuje jim tak průběžně si doplňovat znalosti z daného oboru. Mezinárodní účast umožnila porovnat úroveň konzervátorskorestaurovátorských prací a etické přístupy dané profese v účastnických zemích. Seminář přispěl ke zlepšení vzájemné komunikace mezi domácími a zahraničními konzervátory.

Ve dnech 8.-14. září 2002 proběhla v České republice konference mezinárodní oborové komise ICOM Glass Committee. Zúčastnilo se jí více než třicet odborníků na problematiku historie a současnosti uměleckého skla z celého světa (Austrálie, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Izrael, Německo, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, USA, Velká Británie, Česká republika). Hlavními organizátory bylo Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze-UPM a Národní muzeum v Praze. UPM (zastoupené kurátorem Mgr. Milanem Hlavešem) vytvořilo program konference a podílelo se na jeho přípravě a realizaci. NM (zastoupené kurátorem PhDr. Martinem Mádlem) mimo jiné zajistilo průběh přednáškového dne ve své budově a slavnostního večera k zahájení konference na Pražském hradě. U příležitosti konference připravilo výstavu Barokní sklo ze sbírek NM. Hlavním tématem konference bylo sice české sklo, přesto v rámci přednáškového dne zazněly také příspěvky na různá další témata. Kromě odborného programu měli účastníci konference možnost seznámit se například s novými stálými expozicemi českých muzeí, se současnou produkcí sklářských výtvarníků a navštívit několik sklářských výstav. Konalo se také setkání se členy mezinárodní společnosti Glass and Light, s podnikateli, výtvarníky atd. Ohlasy od účastníků svědčí o tom, že konference proběhla k všeobecné spokojenosti a bezpochyby výrazně přispěla ke zviditelnění českého skla v mezinárodním kontextu.

Na podzim 2002 se ČV ICOM podílel na pořádání sympozia „Proč potřebujeme umění?“, jehož hlavním pořadatelem byl Dům umění města Brna.

Symposium navázalo na letitou brněnskou tradici popularizace současného výtvarného umění, kterou ve druhé polovině 20. století vytvářeli svými aktivitami hlavně Adolf Kroupa a Igor Zhoř, kdy činnost Domu umění města Brna vždy doprovázely různé typy vzdělávacích programů, kterými se vlastní výtvarné umění více začleňovalo do běžného života. Jeho cílem bylo zpřesnit obecné povědomí o významu současného umění v životě dnešní společnosti. Zaměřilo se zejména na prvky, které se v provozu současného umění v českém prostředí nově objevily od roku 1989 – především intenzivnější rozvíjení lektorských aktivit ve výstavních institucích, rozvoj různých občanských a soukromých uměleckých aktivit, stále se rozrůstající činnost soukromých galerií. Akce tak plynule navázala na cyklus symposií a konferencí, které se od roku 1993 v Brně konají a staví tak město do určité výhradní role – poslední takovou akcí byla mezinárodní konference „Art in Public Dialogue“ v roce 1999, na níž se ČV ICOM také spolupodílel.

Naší prioritou bylo po celé volební období zajistit co nejplynulejší tok informací vůči členům ČV ICOM. Zaměřili jsme se zejména na komunikaci prostřednictvím e-mailů a internetu. Vznikla

domovská stránka ČV ICOM, kterou, jak doufám, mnozí znáte a využíváte. Až do konce loňského roku ji laskavě hostilo na svém serveru MZM, kterému tímto děkujeme za ochotu a spolupráci. Od ledna máme novou adresu a péči o domovskou stránku přebírá Mgr. Filip Wittlich, kterému také děkuji.

ČV ICOM byl v loňském roce vyzván Ministerstvem kultury ČR k připomínkování koncepce rozvoje muzejnictví v ČR na léta 2003–2008, což učinil. Naše připomínky byly projednány a některé z nich zapracovány do dokumentu.

ČV ICOM poskytl finanční příspěvek na přípravu výstavy Moravské galerie v Brně Morava v baroku, která se uskutečnila na podzim 2002 ve Rennes v rámci České kulturní sezóny ve Francii. Jednalo se o jeden z nejambicióznějších a nejnáročnějších výstavních projektů v rámci sezóny, který vznikl v přímé spolupráci s francouzskými kolegy a jehož cílem bylo představit tak složité téma, jako je barokní kultura na Moravě, publiku, jehož představy jsou velmi povšechné.

Příspěvek poskytnutý ČV ICOM umožnil realizovat tisk publikace o historii slepeckého muzejnictví v České republice v běžném i Braillově písmu v českém, německém a anglickém jazyce. Forma publikace byla volena s ohledem na odlišnou technologii tisku Braillova a běžného písma: dodavatelsky byla zpracována obálka publikace s běžným tiskem umožňujícím zároveň potisk v Braillově písmu, tisk a formu vlastní obsahové části publikace v běžném a Braillově písmu (zajišťováno včetně digitalizace textů pro Braillov tisk z finančních prostředků a na zařízeních Technického muzea v Brně) je pak možné přizpůsobovat aktuálním požadavkům – např. přizpůsobení běžného tisku slabozrakým se zbytky zraku, zařazení pouze tisku v Braillově písmu, sestavení plné cizojazyčné verze v Braillově písmu dle potřeby apod.

Publikace shrnuje historický vývoj slepeckého muzejnictví s důrazem na situaci v českém prostředí. Velká pozornost je věnována zmapování činnosti Slepeckého muzea v Brně po roce 1989, kdy konečně mohlo plně rozvinout svoji činnost, a činnosti jeho nástupce – Oddělení pro slepeckou historii Technického muzea v Brně. Odborné veřejnosti i laikům jsou po vydání publikace k dispozici nejen cenné informace např. z oblasti historické muzeologie, ale také z problematiky muzeopedagogiky a speciální pedagogiky. Variabilita formy publikace umožňuje zařazování dalších poznatků a aktualizovaných závěrů (popř. dalších publikačních počinů oddělení), předpokládáme proto, že se její přínos pro muzejní práci může v budoucnosti rozšiřovat.

V průběhu volebního období ČV systematicky zprostředkoval nebo finančně podporoval cesty svých členů na odborné akce v zahraničí. Podrobné informace o těchto akcích jsou průběžně publikovány na naší internetové stránce, proto se jako každoročně spokojíme pouze s výčtem cest za uplynulý rok:

Předávání cen evropského muzea roku 2002 EMYA v Lucemburku se za ČV ICOM zúčastnily dr. Chamonikola v MG Brno, mgr. Šplíchalová z Památníku A. Dvořáka ve Vysoké, dr. Koenigsmarková z UPM Praha a dr. Součková z Náprstkova muzea v Praze. Po společné dohodě totiž přihlásilo do soutěže EMYA na rok 2003 novou stálou expozici UPM v Praze a MG přihlásí novou expozici UMPRUM na rok 2004. Na programu byla vstupní interview přihlášených muzeí (asi 40), návštěvy muzeí, výstav a památek a kulatý stůl k 25. výročí EMYA. Jednání se zúčastnila belgická královna Fabiola, patronka EMF, a spolu s velkovévodským párem i večerního slavnostního vyhlášení a předávání cen. Hlavní cenu obdržela Chester Beatty Library v Dublinu, Cenu Rady Evropy získalo Buddenbrookhaus Museum v Lübecku.

Na rok 2003 se vedle UPM přihlásilo Židovské muzeum v Praze.

Výročního zasedání německého ICOMu 2002 ve Varšavě ve dnech 17. až 20. října 2002 se zúčastnila Anna Strnadová z Oblastní galerie v Liberci. Hlavní téma znělo:

Sousedé v převratu: polská muzea před novou výzvou? Cílem bylo seznámit účastníky s problémy především polského muzejnictví a přiblížit možnosti navázání vzájemné německo-polské spolupráce na výstavních projektech. Zazněly přednášky na téma Kulturní politika a muzea v

Polsku, Role zahraniční kulturní politiky pro rozvoj německo-polských vztahů, Možnosti německo-polské spolupráce v muzejnictví a výstavnictví apod. V nich byly vysloveny myšlenky a problémy, které nejvíce trápí polské muzejnictví, a sice: kulturní politiku nelze oddělovat od ostatní politiky, mělo by se brát v potaz, že i muzea a galerie vytvářejí plnohodnotná pracovní místa, všeobecně je málo informací o postavení muzeí ve společnosti, malá propagace, neví se o dobrých akcích, měla by být vyvinuta větší snaha o prosazení dlouhodobých projektů na základě dlouhodobých rozpočtů – ne pouze na jeden rok s tím, že se tyto peníze musí utratit. Česká účastnice přednesla referát na téma „Change in policy of organisation, financing and administration of museums in the country.“ Spolu s ní se jednání díky laskavému pozvání německých kolegů zúčastnili i zástupci z Běloruska, Chorvatska, Maďarska a Rakouska.

Ve dnech 15. – 16. 11. se ing. Ivana Kopecká zúčastnila mezinárodního kongresu Art et Chimie – les polymeres. Kongres se konal v Paříži, v sídle francouzské „Společnosti pro průmyslovou chemii“, která jej pořádala spolu s „Centrem francouzských muzeí pro výzkum a restaurování“ Souběžně probíhaly přednášky a velmi rozsáhlá sekce posterů. Příspěvky byly tématicky členěny do pěti skupin: Moderní výtvarná tvorba a použití syntetických polymerů, Konzervace a restaurování – ochrana povrchů – laky na bázi polymerů, Konzervace a restaurování – konsolidace porézních materiálů, Polymery užívané při tvorbě kopií uměleckých děl, Polymery v museografii (vybavení a pomocné materiály).

Semináře Bezpečnost a ochrana před katastrofami v muzeích v rakouském Grazu se na pozvání rakouského výboru ICOM ve dnech 21.–22. 10. zúčastnila dr. Fojtíková z Českého muzea hudby. V podrobných příspěvcích byly probírány rozmanité formy ohrožení sbírek, z nichž nejpodstatnější je jednak působení přírodních živlů (oheň, voda), jednak činnost člověka (války, krádeže, vandalismus), a možnosti jejich ochrany. Pozoruhodnější byl postoj referujících v otázce vztahu teorie a praxe: vesměs upozorňovali na rozpor mezi sebelépe připravenými krizovými plány a jednáním lidí v konkrétní situaci. Závěr byl takový, že je potřeba plány prevence vytvářet, zaměstnance s nimi pravidelně a neformálně seznamovat, ale přitom počítat i s možným selháním lidského faktoru, pokud ke krizové situaci skutečně dojde; hlavním požadavkem pak je předcházet panice.

Dr. Sutorý z MZM se ve dnech 8.-19. 6. zúčastnil jednání symposia „VIth Plant Life of Southwest Asia“, které se konalo ve východotureckém městě Van. Hostitelskou organizací byla místní univerzita. Na programu symposia se podílel posterem na téma “New Verbascum hybrids for Turkey“.

Ing. Ivo Janoušek, CSc. se ve dnech 10.–17. 10. účastnil výroční CIMUSET v Pekingu, kde přednesl vlastní referát s titulkem „Between Museums and Science Centers: The Fusion of Methodologies“. Přednáška se setkala s velkým zájmem a vyjde tiskem. Dr. Janoušek předsedal jedné z programových sekcí konference, navštívil a prohlédl si řadu čelných čínských muzeí, zvláště CSTM v Pekingu a SCTM v Šanghaji a vedl řadu jednání a domluv s představiteli účastnických muzeí, zvláště projednání organizace a programu zasedání MUT (středoevropská technická muzea) v Budapešti (2002) a přípravu voleb nového předsednictva (výroční konference Ljubljana 2003, spojeno i s konferencí CIMUSET).

Mgr. Jana Pokorná, Mgr. Petr Starec z Muzea hl. města Prahy se ve dnech 20.–25. 5. 2002 účastnili 4. německého archeologického kongresu v Hamburku. Své příspěvky zde přednášeli badatelé orientující se jak na problematiku období středověku, tak na problematiku období pravěku. Součástí kongresu bylo i zasedání německé archeologické společnosti se zaměřením na středověk a novověk, v níž jsou rovněž zastoupeni i zahraniční odborníci, mj. i z České republiky. Pracovní jednání probíhala souběžně v několika univerzitních sálech. Témata příspěvků byla velmi rozmanitá, což odpovídalo širokému záběru tématických okruhů konference. Zahraniční účastníci konference, zejm. z Rakouska, Švýcarska, České republiky a Polska, ve svých příspěvcích často informovali o aktuálních výsledcích terénních výzkumů ve svých zemích. Nedílnou součástí konference byly i návštěvy v několika hamburských muzejních expozicích, jež byly mnohdy nově instalovány teprve v nedávné době a staly se cennou informací o nejnovějších možnostech muzejního výstavnictví. Muzeum hlavního města Prahy na konferenci prezentovalo výsledky dvou teprve nedávno ukončených archeologických výzkumů v historickém jádru Prahy.

Oba příspěvky zároveň prezentovaly metodické postupy zpracování těchto výzkumných akcí i další řešené výzkumné cíle.

PhDr. Naděžda Macurová, CSc., vedoucí literárního archivu PNP se zúčastnila 25. mezinárodní konference komise ICOM pro muzea literatury ICLM v Paříži a 7. setkání domů spisovatelů a literárního dědictví v Bourges 13.-17. listopadu 2002.

Konference ICLM se tematicky zaměřila na problematiku spisovatelských domů a regionálních center pro uchovávání literárního dědictví. Proto se těžiště jednání po skončení druhého dne přeneslo z Paříže do Bourges, sídla Federace domů spisovatelů a literárního dědictví. Letošní setkání mělo název Literární místa a evropské kultury. Jednotliví přispěvatelé hovořili o organizaci činnosti domů spisovatelů ve svých zemích a o tendenci propojovat jejich působení s aktivitami institucí celostátního rázu (školy a kultura, turismus). Problematiku příspěvků lze rozdělit do několika okruhů: proměna tradičních pamětních domů spisovatelů v domy „druhé generace“ (využívání nových technologií prezentace, rozšíření aktivity z pasivního památníku v centrum kulturního života regionu či města); informace o pedagogickém působení literárních domů ve spolupráci se státními pedagogickými institucemi; turistické využití literárních míst (spolupráce s turistickými agenturami); internetová prezentace a realizace audiovizuálních programů.

PhDr. Alena Křížová, Ph.D. se ve dnech 21.–27. 9. 2002 účastnila světové výstavy a kongresu F.I.D.E.M. (Fédération Internationale de la Médaille), světové medailérské organizace, založené v roce 1937 za účasti tehdejšího Československa. Každý stát je zastupován jedním delegátem. Dr. Křížová v této funkci působí od prosince 1998 a její úlohou je kontakt s touto světovou medailérskou organizací a zastupování České republiky, příprava české kolekce medailí pro světovou výstavu (bienále) a účast na světovém kongresu. Pro letošní kongres a výstavu bylo stanoveno téma „Medaile jako prostředek komunikace“.

PhDr. Dagmar Koudelková v listopadu 2002 absolvovala pracovní cestu do Holandska, plánovanou se zřetelem k přípravám výstavy meziválečné bytové kultury, která se uskuteční v roce 2003 ve dvou moravských institucích. Cílem byl pobyt na Technické universitě v Delftu a jednání s doc. Otakarem Máčemem, který na připravované výstavě spolupracuje. Výsledkem cesty byla konkrétní jednání o katalogu výstavy, výstavní kolekci a odborná konzultace ohledně autorství a datace prací, které budou vystaveny a publikovány.

Tolik tedy přehled činnosti Českého výboru ICOM v uplynulém volebním období. S uspokojením konstatujeme, že se nám vcelku dařilo plnit vytýčené plány a činnost ČV ICOM průběžně rozšiřovat. Kromě již zmíněné dobré spolupráce s MK ČR a ostatními profesními sdruženími v ČR i v zahraničí je to zajisté důsledek zvýšeného zájmu a aktivní účasti z vaší strany, díky nimž naše činnost nemíří do prázdna, a především díky zodpovědnému přístupu a pracovnímu nasazení mých kolegů v předsednictvu, kterým bych tímto svým i vašim jménem ráda poděkovala.

Zpracovala: Katka Tlachová, leden 2003